

Planstrategi for Berlevåg kommune 2021-2023: Merknadsbehandling av innkomne høringsuttalelser

Forslag til planstrategi ble behandlet i formannskapet og sendt på høring 24. februar 20212

Følgende har sendt merknader til forslaget:

- Kystverket
- Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
- Sametinget
- Troms og Finnmark fylkeskommune
- Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Nedenfor følger et sammendrag av merknadene, og rådmannens vurdering av dem. Høringsuttalelsene i sin helhet er også vedlagt merknadsbehandlingen. Generelt er tilbakemeldingene svært gode, og med nyttige innspill til forbedring av planstrategien. Samtidig er noen av forslagene vanskelig å oppfylle med den kapasiteten administrasjonen har.

Kystverket:

Kystverket mener det er veldig bra at kommunen prioriterer kommuneplanens arealdel med kystsonen i planperioden. Ellers ingen merknader.

NVE:

Det er positivt at arealdelen skal ha første prioritet. NVE anbefaler helhetlig forvaltning i nedbørsfelt, vurderer behov for overvannsplaner og planlegger slik at man unngår å bygge seg inn i utfordringer med naturfare.

Planstrategien bør gi tydelige utfordringer mht. overordnet ROS-analyse. Det bør arbeides med klimatilpasning slik at samfunnet blir bedre rustet til å møte klimaendringene.

Rådmannens kommentar:

Merknaden vedr. ROS-analyse tas til etterretning. Statsforvalteren har også kommentert dette. De øvrige innspillene er nyttige for arbeidet med kommuneplanens arealdel.

Sametinget:

Sametinget har ikke merknader til kommunens prioriterte planoppgaver, men mener at utfordringer og muligheter for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv også bør drøftes i planstrategien.

Rådmannens kommentar:

Innspillet tas til orientering.

Troms og Finnmark fylkeskommune:

Fylkeskommunen er fornøyd med hvordan planstrategien er bygget opp, men foreslår at man er tydeligere på når planer skal revideres og startes opp. Fylkeskommunen foreslår at kommunen prioriterer å ha folkehelse som gjennomgående tema i alt planarbeid, framfor å lage en egen kommunedelplan for folkehelse.

Rådmannens kommentar:

Innspillet tas til orientering. Tidfesting av når planer skal starte opp vil være det beste, men må sees i sammenheng med planleggingskapasiteten i kommunen. Når det gjelder folkehelseplan er det ulike innspill fra fylkeskommunen og Statsforvalteren.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark:

1. Universell utforming bør drøftes som et ledd i samfunnsutviklingen i kommunen.
2. I forhold til FNs bærekraftsmål bør kommunen se på hva målene betyr for kommunen lokalt, og hva kommunen kan gjøre for å nå målene – gjerne velge noen mål som spesifikke innsatsområder.
3. Til kommunens mål om klima- og energiplan oppfordrer Statsforvalteren til også å utarbeide klimaregnskap og klimabudsjett, og minner om at klimatilpasning er et sektorovergripende hensyn.
4. I sammenheng med det kommende arbeidet med arealdelen anbefaler Statsforvalteren kommunen å vurdere en kommunedelplan for naturmangfold. Denne kan det gis tilskudd til.
5. Statsforvalteren savner en tydelig kobling mellom den vedtatte helse- og omsorgsplanen og økonomiplanleggingen. Det bør lages en handlingsdel til HO-planen.
6. En plan for folkehelse må dekke alle samfunnssektorer. En oversikt over helsetilstanden bør utarbeides *før* en slik plan starter opp.
7. Statsforvalteren er tilfreds med kommunens prioritering av en tverrsektoriell kommunedelplan for barn og unge.
8. Statsforvalteren er tilfreds med at det prioriteres en boligpolitisk plan, og nevner noen hensyn som bør ivaretas i denne planen.
9. Planstrategien bør omtale arealutfordringen for reindrifta.
10. Statsforvalteren minner om at kommunen er pliktig til å ha en overordnet ROS-analyse som er i samsvar med kommunal planlegging. Det anbefales på det sterkeste at dette prioriteres og gjøres tydelig i planstrategien.

Rådmannens kommentar:

1. Universell utforming er godt beskrevet i kommuneplanens samfunnsdel, og vi forutsetter at UU inngår som en del av alle kommunale planer.
2. Bærekraftmålene og bruken av dem i planleggingen er tydeliggjort i kap. 6 – Generelle krav. Rådmannen mener at dette temaet er ivaretatt av planstrategien.
3. Kommunen er oppmerksom på temaet klimaregnskap og klimabudsjett, men dette må vurderes opp mot kapasitet.
4. Naturmangfoldsvurderinger vil bli gjort i arealdelen. En egen kommunedelplan for naturmangfold må vurderes opp mot kapasitet.
5. Innspillet om handlingsdel til helse- og omsorgsplanen tas til etterretning.
6. Innspillet til plan for folkehelse tas til etterretning.
7. Innspillet tas til orientering.
8. De hensyn som Statsforvalteren nevner vil vi ta inn som en del av grunnlaget for boligpolitisk plan. Dette arbeidet har allerede startet.
9. Arealutfordringer for reindrifta vil inngå sammen med andre arealutfordringer i arealdelen.
10. Gjeldende ROS-analyse er fra 2010, og må revideres. Ikke minst vil nye etableringer i Berlevåg industripark kunne gi store utfordringer for den kommunale beredskapen. Innspillet tas til etterretning.

Forslag til endring av planstrategien

En del av innspillene bør inn i selve planstrategien. Rådmannen foreslår derfor følgende:

Risiko- og sårbarhetsanalyse: Rådmannen er enig i de vurderinger som Statsforvalteren og NVE har gjort. Kommunen står også ovenfor en industriutbygging de nærmeste årene som kan gi nye utfordringer for det kommunale beredskapsarbeidet. Det er derfor svært viktig at dette kommer på plass, og rådmannen foreslår at det legges inn i kap. 6 – Øvrige prioriterte planoppgaver – med følgende tekst:

«Overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse. Dette er en lovpålagt oppgave, og dagens ROS-analyse er fra 2010. Nye etableringer i kommunen, samt bedre kunnskap om virkningene av framtidige klimaendringer, gjør en revisjon av ROS-analysen svært viktig for samfunnssikkerheten.»

Planer må følges opp med handling: Statsforvalteren savner en tydelig kobling fra helse- og omsorgsplanen til økonomiplanleggingen, og foreslår en handlingsdel som kan legges inn i overordnet handlingsprogram og økonomiplanarbeid. Dette er en utfordring med alle kommunale temaplaner: Prioritering av ønsker og målsettinger henger ofte ikke sammen med økonomisk eller administrativ gjennomføringsevne. Rådmannen foreslår at kapitlet «Generelle krav» utvides med et nytt punkt 2 som stiller krav om dette.

KYSTVERKET

BERLEVÅG KOMMUNE
Rådhusgata 2
9980 BERLEVÅG

Deres ref.:
20/00162-12

Vår ref
2021/3432-2

Arkiv nr

Saksbehandler
Jannicke Røren

Dato
26.02.2021

Uttalelse fra Kystverket - Høring - Planstrategi 2020-2023 for Berlevåg kommune - Troms og Finnmark fylke

Kystverket viser til Deres brev av 24.02.2021 vedrørende høring av kommunal planstrategi.

Vi har gjennomgått dokumentet og mener det er veldig bra at kommunen prioriterer kommuneplanens arealdel med kystsonen i neste periode.

Kystverket har ingen videre merknader til planstrategien.

Med hilsen

Jan Morten Hansen
avdelingsleder

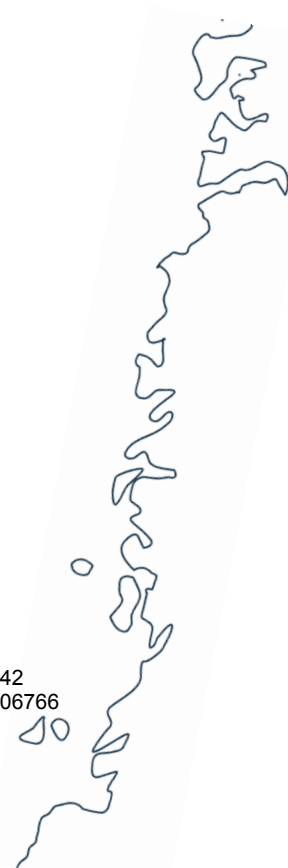
Jannicke Røren
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Sentral postadresse: Kystverket, postboks 1502,
6025 ÅLESUND

Telefon: 07847
E-post: post@kystverket.no
Internett: <https://kystverket.no>

Org.Nr.: 874783242
Bankgiro: 7694 05 06766

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

BERLEVÅG KOMMUNE
Torget 4
9980 BERLEVÅG

Vår dato: 26.02.2021
Vår ref.: 201834381-5
Arkiv: 323
Deres dato: 24.02.2021
Deres ref.: 20/00162-12

Saksbehandler:
Anita Andreassen
22959612/anan@nve.no

NVEs uttalelse - Offentlig ettersyn - Planstrategi - Berlevåg kommune

Vi viser til høring og offentlig ettersyn av kommunal planstrategi datert 24.02.2020.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonal sektormyndighet med innsigelseskompetanse innenfor saksområdene flom-, erosjon- og skredfare, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE har i tillegg fått ansvar for å bistå kommunene med å forebygge skader fra overvann gjennom kunnskap om avrenning i tettbebygde strøk (urbanhydrologi) og veiledning til kommunal arealplanlegging.

Arbeidet med kommunal planstrategi legger føringer for kommunens arealplanlegging i flere år framover. Vi viser til [NVEs veileder 2/2017 Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområder i arealplanlegging](#), der det er beskrevet hvordan våre forvaltningsområder skal ivaretas i kommunale planer.

Klimautfordringer og naturfare

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i 2020, mens arealdelen er fra 1995. NVE synes derfor det er positivt at planstrategien viser at arbeidet med arealdelen vil ha første prioritet. Planstrategien skal omtale behov for oppdatering av eksisterende eller utarbeiding av nye planer i lys av forventede klimaendringer og tidligere uønskede naturhendelser. NVE anbefaler derfor at kommunen legger vekt på helhetlig forvaltning i nedbørfelt, vurderer behovet for overordna overvannsplaner og planlegger den kommunale utviklingen slik at man unngår å bygge seg inn i nye utfordringer knyttet til naturfare.

NVE mener at planstrategien bør gi tydelige føringer for hvordan kommunen skal arbeide med den overordnede ROS-analysen i kommunen, slik at faren for flom og skred blir identifisert på overordnet nivå i kommunen. NVE forventer at Berlevåg kommune går gjennom sine respektive tettsteder/utbyggingsområder, og analyserer hvilke områder som er sårbare for videre utbygging/fortetting knyttet til skred, flom- og overvannsutfordringer.

Områder der man har bygd seg inn i flomutfordringer (eller områder der man er i ferd med å gjøre dette) er viktig å identifisere. I den sammenheng vil vi informere om at kommunen kan søke [NVEs tilskuddsordning til kartlegging av kritiske punkt i bekker og bratte vassdrag](#). Kartleggingen tar utgangspunkt i [NVEs retningslinjer 3/2015 – Flaumfare langs bekker. Råd og tips om kartlegging](#).

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Arbeidet med klimatilpasning skal bidra til at samfunnet blir bedre rustet til å møte klimaendringene. Klimatilpasning handler om å ta hensyn til dagens og fremtidens klima. Klimaprofil for Finnmark gir et kortfattet sammendrag av klimaet, forventede klimaendringer og klimautfordringer i denne delen av landet. Klimaprofilen finnes på www.klimaservicesenter.no. Klimaprofilen er et viktig kunnskapsgrunnlag og hjelpemiddel i kommunens overordnede planlegging.

Flere nyttige veiledere og verktøy finnes på www.nve.no/arealplan.

Ta gjerne kontakt på e-post eller telefon ved konkrete spørsmål om NVEs saksområder.

Med hilsen

Knut Aune Hoseth
regionsjef

Anita Andreassen
senioringeniør

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK

SÁMEDIGGI
SAMETINGET

Poastačujuhuse/adresse	Tel: 78 47 40 00
Poastaboksa/postboks 3	Org.nr: 974 760 347
9735 Kárášjohka/Karasjok	samediggi@samediggi.no
Áššemeannudeadji	Elina Hakala
saksbehandler	
Tel:	+47 78 47 40 24

Berlevåg kommune
Rådhusgata 2
9980 BERLEVÅG

ÁŠŠI/SAK
21/1111 - 2

MIN ČUJ./VÅR REF.
21/8902

DIN ČUJ./DERES REF.
20/00162-12

BEAIVI/DATO
15.03.2021

Uttalelse til planstrategi for Berlevåg kommune 2021-2023

Vi viser til deres brev datert 24.2.2021 angående høring av kommunal planstrategi for Berlevåg kommune.

Sametingets rolle i planlegging

Sametinget har ansvar for å påse at samiske interesser blir vurdert ut ifra et helhetlig perspektiv ved planlegging etter LOV-2008-06-27-71, Lov om planlegging og byggesaksbehandling (Plan- og bygningsloven). Et viktig hensyn som skal ivaretas i planlegging etter loven er å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutvikling og samfunnsliv (jf. 3-1). Denne bestemmelsen utfyller lovens formålsparagraf, og er derfor også av betydning ved tolkning av lovens øvrige bestemmelser.

Sametinget har ansvar for å veilede kommuner, Fylkeskommuner og andre i planleggingen etter Plan- og bygningsloven, når den berører saker av betydning for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. For å kunne ivareta sine lovpålagte oppgaver på en forutsigbar måte, har Sametinget utarbeidet en planveileder, som ble revidert i Sametingets plenum i desember 2020. Planveileder konkretiserer hensyn som bør og må tas i planleggingen for å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv og er relevant i forbindelse med kommunal planlegging. Planveilederen kan lastes ned fra Sametingets nettside, <https://saminget.no/f/p1/i01a00d84-bbb4-4469-9445-80c7795a92ca/samingets-planveileder.pdf>

Uttalelse til planstrategien

Kommunen legger frem en gjennomarbeidet kommunal planstrategi. Hovedbudskapet er at kommunen prioriterer kommuneplanens arealdel. Gjeldende samfunnsdel er vedtatt i 2020 men arealdelen er av eldre dato. I tillegg anbefaler planstrategien at øvrige sektor- og temaplaner også skal følge kravene fra plan- og bygningsloven og få status som kommunedelplaner. I tillegg skal all planlegging forankres blant annet i FNs bærekraftsmål og de nasjonale forventningene til planlegging. Færre temaplaner skal sørge for bedre samordning av tiltak. Sametinget har ikke merknader til kommunens prioriterte planoppgaver.

Sametinget registrerer at det ikke er tatt med vurderinger om utfordringer og muligheter for samiske samfunnsforhold i planstrategien. Berlevåg kommune er en del av det tradisjonelle samiske bosettingsområdet. Både samiske næringer, kulturminner og stedsnavn er til stede i kommunen. Sametinget forventer derfor at utfordringer og muligheter for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv drøftes også i kommunal planstrategi.

Sametinget ser frem til å kunne bidra ytterligere når arbeidet med kommuneplanens arealdel settes i gang.

Dearvvuodáiguin/Med hilsen

Sten Olav Heahtta
fágajodiheaddji/fagleder

Elina Hakala
seniorráđđeaddi/seniorrådgiver

*Dát reive lea elektrovnnalaččat dohkkehuvvon ja sáddejuvvo vuolláičállaga haga./
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.*

Reivve vuostáiváldi / Hovedmottaker:

Berlevåg kommune

Rådhusgata 2

9980

BERLEVÅG

BERLEVÅG KOMMUNE
Torget 4
9980 BERLEVÅG

Dato: 23.03.2021
Dok.nr.: 20/13000-4
Deres ref.: 20/00162-12
Saksbehandler: Karoline Jacobsen Kvalvik

Fylkeskommunens innspill til Berlevågs kommunale planstrategi 2021-2023

Troms og Finnmark fylkeskommune skal som regional planmyndighet veilede og bistå kommunene i deres planleggingsoppgaver. Ved utarbeidelse av kommuneplaner og reguleringsplaner skal fylkeskommunen ivareta interesser som berører kulturminne-, kulturmiljø- og landskapshensyn, friluftsliv, samordnet bolig-areal- og transportplanlegging, kjøpesenter, regional plan eller planstrategi, barn og unges interesser, universell utforming, fylkesveger, havbruksinteresser og akvakultur. Etter folkehelseloven har fylkeskommunen også et ansvar for å ivareta folkehelse i planleggingen og samfunnsutviklingen. FNs bærekraftsmål og klimaloven legges til grunn for fylkeskommunens vurdering av plansaker.

Troms og Finnmark Fylkeskommune viser til deres oversendelse, datert 24.02.2021, med høringsfrist 26.03.2021. Seksjon for areal- og samfunnsplanlegging har samordnet uttalelsen fra Troms og Finnmark fylkeskommune på vegne av våre ulike fagområder.

Selv om planstrategiarbeidet på dette tidspunktet er på etterskudd ønsker Fylkeskommunen å påpeke at det er flott at Berlevåg kommune nå utarbeider tredjegenasjons planstrategi. Planstrategien fremstår som både ryddig og oversiktlig med tydelig nummererte kapitler og delkapitler. Foreløpig er det to punkt som er nummerert med 1 – så dette bør ryddes opp i. For å gjøre planstrategidokumentet enda mer oversiktlig kan alle overskrifter nummereres – også delkapitler. Planstrategien har et gjennomgående godt språk.

Planstrategidokumentet starter i kapittel 1 med en innledning hvor det tidlig blir gjort rede for hva en planstrategi bør inneholde. Det er flott at denne oversiktlige punktlisten blir tidlig presentert og legger grunnlaget for resten av dokumentet

I andre avsnitt på side 3 blir det kort og konsist informert om «arbeidet med planstrategien». Det er flott at denne informasjonen kommer så tidlig i planstrategidokumentet.

Planstatusen som videre blir presentert er et godt grep for å rydde i planarbeidet til kommunen, og tidlig gi de folkevalgte et innsyn i det kommunale planarbeidet (både pågående, vedtatte og ikke oppdaterte planprosesser). Fylkeskommunen vil berømme kommunen for denne oversikten – et godt grep for å koble de folkevalgte på overordna kommunalt planarbeid i kommunen.

I kapittel 3 «statlige og regionale retningslinjer og forventninger til kommunens planarbeid» blir både FNs bærekraftsmål, samt statlige planretningslinjer, sametingets planveileder og regionale planer presentert. Det er flott at kommunen går gjennom statlige planretningslinjer og hva de skal bidra til i kommunen.

Kapittel 4, «drøftinger», er et kapittel som svært mange planstrategier mangler. Det er flott at kommuner bruker en så spesifikk overskrift. Fylkeskommunen vil likevel påpeke at i neste og fjerde runde med planstrategiarbeid kan kommunen i enda større grad forsøke å drøfte kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling (basert på utviklingstrekkene og utfordringene som blir presentert i planstrategien).

I siste del av planstrategien blir generelle krav, øvrige prioriterte planoppgaver og planer som skal videreføres og/eller revideres for planperioden presentert. Dette er gjort på en ryddig og oversiktlig måte. Under planer som skal videreføres og/eller revideres i perioden kan det med fordel gis informasjon om gjeldende årstall for forrige/ gjeldende plan.

Tidspunkt for når kommunen tenker å utarbeide eller starte med de ulike planarbeidene bør inkluderes i tabellen. Samt mer detaljert hvem (innad i kommunen – for eksempel seksjon eller avdeling) som vil være ansvarlig for planarbeidet.

Det er også et fint grep å legge ved kommuneplanens samfunnsdel og planens målsettinger, strategier og arealstrategi. Dette er godt framstilt gjennom tabell der kommunen har sett på «hva vil vi» og «hvordan gjør vi det». Dette er et godt grep for å koble på leser.

Folkehelse

Fylkeskommunen vil minne om at et viktig utgangspunkt for utarbeidelse av kommunal planstrategi er et oppdatert kunnskapsgrunnlag. Blant annet skal folkehelseutfordringene basere seg på en oversikt over helsetilstanden i kommunen (*jf. §§ 5 og 6 i folkehelseloven*) og inngå som grunnlag for arbeidet med kommunal planstrategi. Oversikten skal inneholde opplysninger om befolkningssammensetning, oppvekst- og levekårsforhold, fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø, skader og ulykker, helserelatert atferd og helsetilstand.

Videre anbefaler fylkeskommunen å ha folkehelse som gjennomgående tema i alt av kommunalt planarbeid, istedenfor å utarbeide en egen kommunedelflan for folkehelse (som per dags dato ligger som forslag for øvrige prioriterte planoppgaver i planstrategien).

Klima og miljø

Det er positivt at kommunen skal revidere sin klima- og energiplan (KDP). Fram mot oppstart av dette arbeidet blir det viktig at kommunen ivaretar problemstillinger knyttet til klimagassutslipp og klimatilpassing i samfunnsdelen (dette kan blant annet gjøres gjennom arealstrategi i samfunnsdel).

Medvirkning og språk

Medvirkning er en viktig del av planstrategi- og kommuneplanprosessen. I forhold til planstrategien er det ekstra viktig å huske at det er forankring blant de folkevalgte som skal prioriteres. Det er derfor avgjørende med et brukervennlig dokument med klart og tydelig språk. Klarspråk er grep som kan være med å forenkle og bidra til å koble politikerne på planprosessen. Internettsiden www.klarspråk.no inneholder flere praktiske redskap, råd og tips om hvordan språket (saksbehandlerspråket) kan gjøres mer klart og brukervennlig og spissa mot politikerne. Direktoratet for forvaltning og IKT har gitt ut et [hefte](#) om klart språk og presenterer ti eksempler fra kommune og stat.

Blant annet anbefaler fylkeskommunen at all sitering fra plan- og bygningsloven kuttes, og at det heller benyttes et enklere språk. For eksempel anbefaler vi å åpne planstrategien med «Kommunestyret skal minst en gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi». Vi mener det ikke er nødvendig å ha med «etter plan- og bygningsloven § 10-1» da henvisning til lovverk og paragrafer ofte har vist seg å koble av leser istedenfor på.

Diverse

Troms og Finnmark fylkeskommune stiller seg til disposisjon dersom det er ønskelig å drøfte innspillet eller andre problemstillinger. Vi Troms og Finnmark fylkeskommune arrangerer i tillegg regionalt planforum der kommuner som ønsker det kan legge fram planer for drøfting med sektormyndighetene. Dette kan være en nyttig arena for større planer som berører flere interesser. Mer informasjon om regionalt planforum fins på våre [nettsider](#).

Vi ønsker lykke til med både planstrategien og øvrig kommunalt planarbeid. Ta gjerne kontakt ved behov for avklaringer, råd og veiledning underveis.

Med hilsen

Charles Petterson

Ass.leder plan, folkehelse og kulturarv

Karoline Jakobsen Kvalvik

Samfunnsplanlegger

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur

Mottakere:
BERLEVÅG KOMMUNE

Kopi til:
STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK
SAMEDIGGI / SAMETINGET

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato:

22.03.2021

Vår ref:

2020/2306

Deres dato:

24.02.2021

Deres ref:

Berlevåg kommune
Torget 4
9980 BERLEVÅG
Att. 20/00162

Saksbehandler, innvalgstelefon
Lone Høgda, 77642136

Innspill til kommunal planstrategi 2021 - 2023 - Berlevåg kommune

Statsforvalteren i Troms og Finnmark viser til Berlevågs kommune oversendelse av forslag til kommunal planstrategi 2021-2023 med høringsfrist 26. mars 2021.

Avdeling for Justis og kommunal ved seksjon plan har koordinert Statsforvalteren innspill. Vårt innspill er basert på nasjonale føringer og forventninger til kommunal og regional planlegging.

Kommunal planstrategi er først og fremst kommunens politiske strategi- og styringsverktøy for å fastlegge rammene for kommunens planarbeid (jfr. Plan og bygningsloven §10-1). Det er veldig bra at Berlevåg kommune har utarbeidet en kommunal planstrategi selv om denne ikke er i tråd med plan- og bygningslovens §10-1: «*Kommunestyret skal minst en gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi*» (min understreking).

Planstrategien som nå er på høring, har et godt oppsett og klart språk. Siden dere nettopp har vedtatt kommuneplanens samfunnsdel skriver dere at hovedformålet med planstrategien er å vise hvilke planarbeid som kommunen har definert som nødvendig. I oversikten over prioriterte planoppgaver (s. 11 og 12) står det at flere av planene dere vil utarbeide har status både som temaplan og kommunedelplan. Dette kan oppfattes som litt uryddig og vi ber dere angi riktig planstatus for hver enkelt plan.

Universell utforming:

Det er et uttalt nasjonalt mål om et universelt utformet Norge innen 2025. Etter diskriminerings- og likestillingsloven har alle virksomheter en plikt til å arbeide aktivt og målrettet for å fremme universell utforming.

Universell utforming bygger på et menneskerettighetsperspektiv, og innebærer en rett til lik og likeverdig tilgjengelighet til samfunnets alminnelige funksjoner. Berlevåg kommune kan med fordel drøfte universell utforming som et ledd i samfunnsutviklingen i kommunen, sektorenes virksomhet på dette feltet og behovet for særskilte grep når det gjelder videre planlegging. Spesielt med tanke på den demografiske utviklingen i kommunen med for eksempel flere eldre.

Universell utforming er forankret i FNs bærekraftsmål:

E-postadresse:
sftfpost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse:
Strandvegen 13, Tromsø
Damsveien 1, Vadsø

Telefon: 78 95 03 00
www.statsforvalteren.no/tf
Org.nr. 967 311 014

➤ Mål 4 om utdanning:

Delmål 4.5) [...lik tilgang til alle nivåer innenfor utdanning og yrkesfaglig opplæring for sårbare personer, deriblant personer med nedsatt funksjonsevne,...] og delmål 4.a) Etablere og oppgradere utdanningstilbud som ivaretar hensynet til barn, personer med nedsatt funksjonsevne og kjønnsforskjeller, og sikrer trygge, ikke-voldelige, inkluderende og effektive læringsomgivelser for alle.

➤ Mål 9 om innovasjon og infrastruktur:

Delmål 9.1) Utvikle pålitelig, bærekraftig og solid infrastruktur av høy kvalitet, herunder regional og grensekryssende infrastruktur, for å støtte økonomisk utvikling og livskvalitet med vekt på overkommelig pris og likeverdig tilgang for alle.

Mål 11 om bærekraftige byer og samfunn:

Delmål 11.2) Innen 2030 sørge for at alle har tilgang til trygge, lett tilgjengelige og bærekraftige transportsystemer til en overkommelig pris, og bedre sikkerheten på veiene, særlig gjennom utbygging av offentlige transportmidler og med særlig vekt på behovene til personer i utsatte situasjoner, kvinner, barn, personer med nedsatt funksjonsevne samt eldre.

➤ Mål 16 om fred og rettferdighet:

Den norske regjeringen følger opp målene for bærekraft og rapporterer årlig til FN hvordan vi arbeider for å nå dem. I den siste rapporten til FN om Norges arbeid med bærekraftsmålene kalt *One year closer 2019*, knyttes Regjeringens handlingsplan for universell utforming opp til delmål 11 om bærekraftige byer og samfunn.

Statsforvalteren anbefaler at dere tilføyer planstrategien et punkt hvor dere sier at: *«universell utforming må være et tverrsektorielt gjennomgående perspektiv i all kommunal planlegging og tjenesteyting i Berlevåg kommune. Dette innebærer at universell utforming skal ligge til grunn for verdier og holdninger i hele kommunens virksomhet og tjenesteleverandør.»*

FNs bærekraftsmål:

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Regionale og lokale myndigheters innsats er helt avgjørende for å oppnå målene, og kommunene spiller en viktig rolle.

I planstrategien til Berlevåg kommune står det at kommunens samfunns- og arealplanlegging skal ivareta bærekraftsmålene. Planstrategien viser også til de nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging, som baserer seg på de 17 bærekraftsmålene.

For å sikre at målene blir innlemmet i kommunens planlegging på en hensiktsmessig måte, oppfordres Berlevåg til å gjennomføre en helhetlig bærekraftsutredning hvor dere bl.a. definerer hva målene betyr for kommunen lokalt og hvordan kommunen kan bidra til å nå de ulike målene. Kommunen kan basert på denne utredningen velge seg ut et par hovedmål og -delmål som spesifikke innsatsområder. Det er også mulig å koble ulike delmål sammen for å effektivisere kommunens arbeid, og synliggjøre at måloppnåelse innenfor et tema er direkte avhengig av innsats innenfor et annet.

Uavhengig av tilnærming, er det viktigste resultatet av en slik utredning at kommunen blir bevisst på hvordan de globale målene skal oversettes til en lokal kontekst. For å sikre at bærekraftsmålene blir

et reelt styringsverktøy i politiske prioriteringer, må temaene også forankres i kommunens handlingsplan, budsjett og økonomiplan.

Asker, Arendal og Lunner kommune har gjort et omfattende arbeid med å innarbeide FNs bærekraftsmål i kommunal virksomhet. Statsforvalteren anbefaler at Berlevåg kommune ser til det arbeidet som er gjort i disse kommunen som en inspirasjonskilde.

Klimagassutslipp

Planstrategien beskriver at det er særlig viktig å utarbeide en temaplan for klima og energi, da kommunens klima- og energiplan fra 2010 er utdatert. Kommunen oppfordres til å spesifisere når revisjonsarbeidet vil bli gjort.

I planstrategien står det at kommunen planlegger å utarbeide en strategi for lokal reduksjon av utslipp av klimagasser. Dette er veldig bra. Norge har forpliktet seg til å redusere nasjonale klimagassutslipp med 55 % innen 2030. Kommunene må styre mot at vi skal bli et lavutslippssamfunn, og Statsforvalteren forventer at Berlevåg setter seg ambisiøse mål for utslippsreduksjon og mer effektiv energibruk. Miljødirektoratets oversikt over klimagassutslippet per kommune kan være til nytte i dette arbeidet:

<https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/klimagassutslipp-kommuner?area=170§or=-2>

Klimaregnskap og -budsjett er et godt verktøy for å systematisere arbeidet med å redusere klimagassutslipp. Et budsjett med oversikt over klimafotavtrykket i kommunal virksomhet kan brukes til å etterspørre klimavennlige anskaffelser, noe bl.a. kommunene er pålagt i henhold til anskaffelseslovens §5. Dette er et aktivt bidrag for å nå bærekraftsmål 12 om ansvarlig forbruk og produksjon.

Mer informasjon om klimabudsjettering og grønne anskaffelser finnes på følgende koplinger:

- <https://www.ks.no/fagomrader/samfunnsutvikling/klima/veileder-for-klimabudsjett/>
- <https://www.anskaffelser.no/verktoy/veiledere/kom-i-gang-med-gronne-anskaffelser>
- https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/for/ie_veileder_for_etisk_handel.pdf

Klima og arealplanlegging

Under punktet Arealstrategi på side 15 i planstrategien står det at kommunen planlegger å avklare fremtidig arealbehov for fornybar energiproduksjon og hvor det er særlig viktig å ta vare på naturmangfold, samt vurdere hvilke arealmessige utfordringer klimaendringene vil gi. Dette er veldig bra. Fra et klimaperspektiv, er det spesielt viktig at myr- og skogområder blir opprettholdt med den funksjonen de har i dag, da disse har en viktig betydning som CO₂-lagre og vannfordrøyer ved store nedbørsmengder.

For kommunens arbeid med klimatilpasning, minner Statsforvalteren om at høye alternativer av klimaframskrivninger skal legges til grunn når konsekvensene av klimaendringene vurderes. Vi oppfordrer til å bruke norsk klimaservicesenters klimaprofiler som kunnskapsgrunnlag.

Statlige planretningslinjer fastslår også at klimatilpasning er et sektorovergripende hensyn. Tilpasningsarbeidet bør derfor ses i sammenheng med annet kommunalt arbeid med temaer som jord- og landbruk, infrastruktur og sikkerhet og beredskap. Det er formålstjenlig å velge klimatilpasningsløsninger som gir gevinst også på andre områder, som naturvern, flomvern, og forsyningssikkerhet. Klimatilpasninger som er kostnadseffektive, og som fungerer like godt eller bedre med forventede klimaendringer, bør få høy prioritet.

Statsforvalteren vil også oppfordre kommunen til å aktivt koble klimahensyn i planlegging opp mot FNs bærekraftsmål. Disse er et nyttig verktøy for å belyse sammenhengen mellom det å stoppe

klimaendringene (mål 13) og for eksempel kommunens folkehelsearbeid (mål 3), sikring av trygge og tilgjengelige grøntområder (mål 11) og bærekraftig ressursforvaltning (bærekraftsmål 15).

Mer informasjon og konkrete eksempler på hvordan kommunen kan ivareta klimatilpasning i arealplanlegging finnes på følgende kopling:

<https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/klimaarbeid/klimatilpasning/veiledning-til-statlige-planretningslinjer-for-klimatilpasning/planlegging-av-arealbruk/>

Miljø:

Det er satt av 1 mill kr i årets statsbudsjett som kommunene kunne søke på om deler av til å utarbeide en kommunedelplan for naturmangfold. Søknadsfristen var 1.februar 2021, men vi forventer at ordningen vil fortsette også neste år.

<https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/fagmeldinger/2021/januar-2021/Tilskudd-til-naturmangfold-i-kommunene/>

Kommuneplanens arealdel er planen for en mer detaljert vurdering og avveining av arealinteresser. Der vil også kunnskapen om naturmangfold uansett være en del av beslutningsgrunnlaget. En systematisk kartlegging av naturmangfold vil også kunne være viktig kunnskapsgrunnlag i forbindelse med all arealbruk, som næringsutvikling/turisme, motorferdsel, tilrettelegging, skjerming av områder osv

Helse og omsorg:

Det er positivt at reformen Leve hele livet er forankret i kommuneplanens samfunnsdel. Reformen er relevant for helse- og omsorgssektoren, men gjelder også tilrettelegging for et aldersvennlig samfunn i hele kommunens bredde. Det er positivt at kommunen vil lage en kommunedelplan for samordnet boligplanlegging. En slik plan gjenspeiler utfordringer som ble beskrevet i kommuneplanens samfunnsdel.

Det er positivt at kommunen har vedtatt en helse- og omsorgsplan 2020-2024. Men planen mangler en tydelig kobling til økonomiplanleggingen. Helse- og omsorgsplanen bør suppleres med en handlingsdel som konkretiserer tiltak og prioriteringer på bakgrunn av planens målsettinger. Neste steg er at tiltakene innarbeides i, og legges til grunn for, kommunens overordnede handlingsprogram og budsjett- og økonomiplanarbeid. For å komme fra plan til handling, og for at tiltakene i planen skal være realiserbare, er det helt avgjørende at de ses i sammenheng med kommunens budsjett- og økonomiplan. Det er viktig at dere evaluerer årlig om tiltakene i handlingsdelen er gjennomført. Det kan med fordel gjøres som en del av årsrapporten.

Vi minner om at disse plantypene innen helse- og omsorgssektoren er lovpålagt:

- Plan for habilitering og rehabilitering (jf. forskrift om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator § 5)
- Plan for helsemessig og sosial beredskap (jf. helseberedskapsloven § 2-2)
- Smittevernplan (jf. smittevernloven § 7-1)

Planstrategien skal ikke inneholde en oversikt over helsetilstanden, slik dere skriver i dokumentet. Men oversikten over helsetilstanden skal inngå som grunnlag for kommunens arbeid med planstrategien, og en drøfting av kommunens folkehelseutfordringer bør inngå i strategien.

Kommunen vil prioritere å lage en plan for folkehelsen i perioden. Kommunens ansvar for folkehelsearbeidet dekker alle samfunnssektorer. En plan for folkehelsen må gjenspeile dette. Folkehelseloven definerer kommunens ansvar for folkehelsearbeidet slik i § 4: «Kommunen skal

fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen. Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting.»

Kommunen har samlet noen faktaopplysninger på folkehelseområdet, men har ikke laget en oversikt over helsetilstanden slik folkehelseloven krever. Oversikten bør ferdigstilles før kommunen starter arbeidet med en plan for folkehelsen. Folkehelsearbeidet blir mer treffsikkert når det tar utgangspunkt i funn i oversikten over helsetilstanden, hvor de viktigste lokale folkehelseutfordringene avdekkes.

Barn og unge:

Når det gjelder barn og unge viser vi til innspill som ble gitt i forbindelse med høringsuttalelsen vår til kommuneplanens samfunnsdel høsten 2020.

Statsforvalteren ser det som positivt at dere i høringsforslaget skriver at det for å ivareta kommunens utfordringer de neste årene, er særlig viktig at det utarbeides en kommunedelplan for barn og unge. Dere skriver at planen skal være tverrsektoriell og omfatte målsettinger og tiltak for hele oppvekstsektoren. Her ser vi at dere har tatt med flere av viktige forhold vi viste til i vårt høringssvar til kommuneplanens samfunnsdel.

Sosial boligpolitikk:

Kommunenes boligpolitikk og boligplanlegging må være en integrert del av kommunens strategi for samfunns- og arealutviklingen. Regjeringen forventer at boligpolitikken legger til rette for en variert befolkningsstruktur gjennom god tilgang på boligtomter som grunnlag for tilstrekkelig, variert og sosial boligbygging. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023, formidler at kommunene må ta boligsosiale hensyn i areal- og samfunnsplanleggingen gjennom krav til boligstørrelse og nærområder, og ved å regulere nok boligtomter.

Regjeringen har nylig lagt frem en ny nasjonal strategi for en sosial boligpolitikk – «Alle trenger et trygt hjem» (2021-2024). Det er tre innsatsområder i strategien:

- Ingen skal være bostedsløse
- Barn og unge skal ha gode boforhold
- Personer med nedsatt funksjonsevne skal på lik linje med andre kunne velge hvor og hvordan de bor

Det er ønskelig at kommunen har de tre innsatsområdene i den nasjonale strategien, sammen med FNs aktuelle bærekraftsmål og kapittel 4 i «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023», som en del av plangrunnlaget i arbeidet med kommunens boligpolitikk. På <https://www.veviseren.no/>, som er en digital verktøykasse utviklet for kommunene, vil dere videre finne gode forslag til hvordan kommunen kan arbeide med boligplanleggingen.

I kommunens planstrategi slår man fast at all kommunal planlegging skal forankres i FNs bærekraftsmål. Vi ser at FNs bærekraftsmål 11, «Bærekraftige byer og lokalsamfunn», er spesielt relevant for kommunens boligpolitikk. Å sikre bedre boforhold i kommunen vil derfor være avgjørende, ikke bare for å oppfylle FNs bærekraftsmål 11.1 om at alle skal ha tilgang på tilfredsstillende og trygge boliger, men også fordi gode boforhold er et grunnleggende premiss for blant annet fattigdomsbekjempelse (1), god livskvalitet (3) og reduksjon av sosial ulikhet (10). Bolig

og boområder er viktige påvirkningsfaktorer for folkehelsen. Det å bo dårlig påvirker fysisk og mental helse negativt.

Kommunen hadde en boligplan for 2012-2016. Denne er utdatert som styringsverktøy.

Planstrategien beskriver at kommunen ikke har nådd målene i denne boligplanen.

I oversikten over tema- og sektorplaner i planstrategien som ikke er oppdaterte, nevnes ikke kommunens tidligere boligplan. Det framgår imidlertid av tekstdelen i planstrategien under prioriterte planoppgaver, at kommunen skal utarbeide en ny boligpolitisk plan med oppstart i perioden 2021-2023 slik vi anbefalte i vår tilbakemelding på oppstart av planstrategiarbeidet. Kommunen ønsker å utarbeide boligplanen som en kommunedelplan, noe som vi også mener er hensiktsmessig ut fra en planfaglig tenking.

Boligpolitikken, vil slik kommunen beskriver, bli en kritisk faktor for rekruttering av arbeidskraft de kommende årene. Ifølge kommunen vil et tiltak for å møte denne utfordringen være å utarbeide en samlet boligpolitisk plan som omfatter alle aspekter av boligpolitikk i kommunen. Statsforvalteren vil anbefale at man gjør nettopp det – utarbeider en samlet boligplan for hele kommunen som inkluderer hensyn til både bolyst, næringsutvikling og boligbehov for vanskeligstilte grupper. Planen skal ifølge kommunen ha klare målsettinger for framtidens boligstruktur og boligstandard. Planen må synliggjøre kartlagte behov for boliger og tjenester.

Folketallet i kommunen har gått ned, og antall eldre over 67 har økt. SSB sin framskrivningsmodell viser at andelen eldre i forhold til samlet folketall vil øke sterkt. Dette vil stille store krav til boligmarkedet for å kunne gi en kvalitativt god og kostnadseffektiv tjenesteproduksjon for de som vil ha behov for det. Tilpassede boliger vil være et viktig virkemiddel i arbeidet for at eldre og vanskeligstilte grupper på boligmarkedet kan mestre eget hverdagsliv så lenge som mulig, og at tjenesteproduksjonen kan skje på en kvalitativ og kostnadseffektiv god måte.

Kommunen beskriver under hovedfunn i planstrategien at det meste av boligene i kommunen er eneboliger og tomannsboliger. Det beskrives videre at det er få leieboliger på markedet, men at leieprisene tyder på høy etterspørsel. Vi ser at andelen som leier bolig fra 45+ år er betydelig høyere (20 %) enn både snittet for landet (13 %) og fylket (12 %) ifølge Folkehelseprofilen. Kommunen bør se nærmere på dette i arbeidet med en ny boligplan, selv om det i samfunnsplanen som ble vedtatt i desember sies at mange ønsker å leie bolig. Det er en nasjonal målsetting at flest mulig skal kunne eie sin egen bolig. Regjeringen forventer at kommunen legger inkluderings- og likeverdsprinsipper til grunn i sin boligpolitiske planlegging. Å legge til rette for leie-til-eie løsninger for vanskeligstilte slik at flere kan eie egen bolig, er for eksempel et effektivt virkemiddel for å utjevne sosiale forskjeller. Nok boliger i gode bomiljø fremmer også velferd og deltakelse, noe som bidrar til å skape tryggere levevilkår for både unge og voksne.

Reindrift:

Det er viktig at naturgrunnlaget for samisk kultur og språk, næringsutvikling og samfunnsliv sikres. Reindriften er en arealkrevende næring, og mange steder en forutsetning for utvikling av samisk språk og kultur. Det er derfor viktig at den fremtidige planleggingen også inkluderer reindriftshensynet.

Den kommunale planstrategien burde sagt noe om arealutfordringer for reindrifta, og inneholde en vurdering av om eksisterende planverk i tilstrekkelig grad tar høyde for reindriften som næring og sikrer ressursgrunnlaget.

Samfunnssikkerhet (SABE):

Kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) ikke er oppdatert siden 2010. Vi minner om at kommunen er pliktig til å ha en oppdatert helhetlig ROS som revideres i takt med kommunale planer (jfr. lov kommunal beredskapsplikt §6). Likevel nevnes ROSen ikke som én av dokumentene som skal oppdateres i løpet av de neste fire årene. Vi anbefaler på det sterkeste at dette prioriteres og gjøres tydelig i planstrategien.

Det er lite fokus på samfunnssikkerhet og beredskap i planstrategien. Siste avsnittet i kapittelet *Miljø og klima* nevner klimaendringene, og konkluderer med at kommunen skal bli klimanøytral. Vi anbefaler å tilføre at klimaendringene kommer til å påvirke kommunen i framtiden og at dette må hensyntas ved arealplanlegging, helhetlig ROS, beredskapsplaner og andre relevante dokumenter. I kapittelet *Regionale planer og strategier* nevnes kun planer utarbeidet av Fylkeskommunen. Vi minner om at FylkesROS også kan være et aktuelt dokument å ta hensyn til, spesielt når kommunen reviderer kommunens helhetlige ROS-analyse.

Statsforvalteren ønsker lykke til videre og stiller til disposisjon ved behov for råd/veiledning i den videre planprosessen. Ved henvendelser ber vi dere oppgi saksnummer **2020/2306**.

Med hilsen

Hans Rønningen
Seksjonsleder plan
Avd. justis- og kommunal

Lone Høgda
seniorrådgiver plan

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Troms og Finnmark fylkeskommune Fylkeshuset, Postboks 701 9815 VADSØ

Kontaktpersoner fagområder:

Landbruk: Karianne Holm-Varsi, tlf. 78 95 05 70

Oppvekst Barn og unge: Maria Sjøvik, tlf. 77642261

Helse: Anders Aasheim, tlf. 77 64 24 78

FNs bærekraftsmål: Eirin Margrethe Sundby, tlf. 77642082

Miljø: Iris Hallen, tlf. 78 95 03 21

Universell utforming og likestilling: Lone A. Høgda, tlf. 77 64 21 36

Reindrift: Biret Risten Eira, tlf. 78484606

Samfunnssikkerhet: Elin Larne, tlf. 78950322

Demografi og økonomi: Marianne Winther Riise, tlf. 77 64 20 42

Fagkoordinator areal: Oddvar Brenna, tlf. 77 64 21 74

Fagkoordinator samfunn: Lone A. Høgda, tlf. 77 64 21 36

Fagkoordinator Husbank Bolig for velferd: Karina Kolflaath, tlf. 77 64 20 50